

Anti-pestprotocol

Waarom een anti-pestprotocol? Omdat wij een school willen zijn, waar het kinderen zich veilig voelen. Alleen in een veilig pedagogisch klimaat kan een kind zich optimaal ontwikkelen. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Natuurlijk is het ons uitgangspunt om door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat het pesten te voorkomen en daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein. Dit lukt door een aantal duidelijke afspraken te maken. Een van deze duidelijke afspraken is dat kinderen met respect met elkaar en volwassenen dienen om te gaan.

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle kinderen met elkaar moeten leren omgaan. Dat leerproces verloopt gelukkig in de meeste gevallen goed. Toch kan het voorkomen dat een kind systematisch door andere kinderen wordt gepest. Een kind kan dan zodanig in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de regels niet voldoende veiligheid meer bieden en dat het kind meer hulp nodig heeft. In zo'n geval is het belangrijk dat de leerkracht onder ogen ziet dat er een (ernstig) probleem in de groep is.

Dit protocol beschrijft de vastgelegde wijze waarop we het negatieve pestgedrag van kinderen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Uitgangspunten bij ons anti-pestprotocol

Als pestgedrag plaats vindt, ervaren we dat op de PCS als een probleem voor: de gepeste kind, de leerkracht, de ouders, de pester en de zwijgende groep kinderen.

De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken. Dit doen we door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd. Leerkrachten moeten goed observeren, tijdig ingrijpen en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Als pestgedrag toch optreedt moeten leerkrachten duidelijk stelling nemen en in actie komen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt te allen tijde bij de leerkracht.

Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, weer optreedt voert de school de hieronder uitgewerkte procedure uit.

Dit protocol wordt door het gehele team en de medezeggenschapraad onderschreven en is via de website ook voor alle ouders beschikbaar.

Begripsomschrijvingen

Het verschil tussen plagen en pesten

We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Het specifieke van pesten is het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid (van de omgeving) van een kind wordt aangetast. De inzet van pestgedrag is meestal macht door intimidatie.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag

Verbaal:

Vernederen

Schelden

Dreigen

Belachelijk maken

Kinderen een bijnaam geven op grond van door het kinderen als negatief ervaren kenmerken (rooie, dikke, flapoor).

Gemene briefjes schrijven om een kind te isoleren of door steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek:

Trekken en duwen, spugen

Schoppen en laten struikelen

Krabben, bijten en haren trekken

Intimidatie

Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.

Iemand in de val laten lopen, de doorgang te versperren of klem te zetten.

Dwingen om bezit wat niet van jou is af te laten geven.

Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten

Isolatie en/of uitsluiting

Steun zoeken bij andere kinderen zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en andere leuke dingen.

Uitsluiten

Stelen of vernielen bezittingen

Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.

Beschadigen en kapotmaken van spullen

De betrokkenen

Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door de uiterlijke kenmerken van het kind maar het heeft vaker te maken met vertoond gedrag. Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving. Ze doen aan een andere sport, zitten op een ander clubje enz. Ze zijn dan wel goed in vakgebieden ofwel juist niet goed. Er zijn helaas aanleidingen genoeg om door anderen gepest te worden mits de pesters daar de kans voor krijgen vanuit de situatie.

Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet voldoende in staat om daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pesters en stralen dit helaas nog uit ook. Vaak zijn ze onzeker en angstig in de groep, bang om uitgelachen te worden. Hierdoor komt het kind in een vicieuze cirkel terecht, waar het kind zonder hulp niet meer uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben niet altijd vrienden om op terug te vallen.

De pesters

Dit zijn vaak de fysiek sterkeren binnen de groep. Ze kunnen zich permitteren om zich agressiever op te stellen en reageren dan ook met dreiging van geweld. Pesters lijken in eerste indruk populair te zijn in een groep, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Pesters hebben feilloos in de gaten wie gemakkelijk aan te pakken zijn. De zwijgende meerderheid krijgt een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd: je bent voor of tegen me!

Pesters overtreden vaak de regels en hebben een vaardigheid ontwikkeld om met hun daden weg te komen.

Het komt regelmatig voor dat de pester in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer het mikpunt te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan fungeren.

Meisjes pesten minder openlijk dan jongens en vaak op een subtiele manier. Ze pesten meer met woorden, maken gemene opmerkingen en sluiten anderen buiten. Meisjes opereren minder individueel. Fysiek pesten komt bij hen minder voor.

Uiteindelijk hebben pesters zelf op de lange termijn last van hun gedrag. Door hun verkeerde beeld en vooral door hun beperkte sociale vaardigheden hebben zij geen echte vrienden.

De meelopers

De meeste kinderen zijn niet direct betrokken bij het pesten. Het specifieke kenmerk van de meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn, dat een meeloper het wel stoer vindt en hoopt in de gratie te komen van de pester. Vooral meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden. Aangezien meelopers graag bij de norm en de grote groep horen en zij niet bereid zijn grote risico's te lopen, is het opstaan tegen het pesten vaak al genoeg om hen ervan te weerhouden door te gaan met pesten. Dit in tegenstelling tot de ervaren pesters.

De ouders

Ouders van een gepest kind en pester zijn natuurlijk emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht om hun kind te beschermen wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar één ding, en dat is dat het pesten direct stopt. Ouders die niet direct betrokken zijn kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn zij veel beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind, dat er iets gedaan moet worden aan het pesten. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft elk kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep.

Maatregelen

Preventieve maatregelen

De leerkracht bespreekt met het kinderen de algemene schoolregels en de afspraken in de klas zoals normaal gebruikelijk aan het begin van het schooljaar. Het onderlinge plagen en pesten wordt hier benoemd en besproken in alle groepen. De regels van dit pestprotocol worden expliciet benoemd.

Indien een leerkracht daar aanleiding toe ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgebesprek. In de methode "Kwink" wordt ook aandacht besteed aan dit onderwerp.

Tijdens pauzes begeleiden de leerkrachten het kinderen op het schoolplein volgens het pleinwachtrooster.

Repressieve maatregelen

Indien er sprake is van pestgedrag wordt dat met de betrokken kinderen besproken door de leerkracht van het gepeste kind. Van dit gesprek worden aantekeningen gemaakt, die in het dossier van het pestende en gepeste kind komen. In dit stadium wordt de directeur op de hoogte gesteld van de gesprekken.

Indien er sprake is van herhaald pestgedrag worden de ouders van de pester in het bijzijn van de pester op de hoogte gesteld van de ongewenste gebeurtenissen tijdens een gesprek op school. Aan het eind van dit gesprek worden de afspraken met de pester

uitdrukkelijk doorgesproken en vastgelegd. Ook de op te leggen sancties bij overtreding van de afspraken worden daarbij vermeld. Gedacht kan worden aan uitsluiting van de pester bij vrije situaties die zich in het bijzonder lenen voor pestgedrag, zoals buitenspelen, excursies, schoolreisje, bibliotheekbezoek.

Indien het probleem zich blijft voordoen, meldt de leerkracht dit aan de directeur. Hierbij wordt een overzicht overhandigd/besproken met de data van de gebeurtenissen, inhoud van de gesprekken en de vastgelegde afspraken.

De directeur roept de ouders op school voor een gesprek. Ook het kind kan in dit gesprek betrokken worden. De directeur vult het dossier aan met de afspraken uit dit gesprek.

Indien het gedrag niet is verbeterd:

- kan er een verwijzing plaatsvinden via het zorgoverleg naar onze contactpersoon van het wijkteam. Dit wordt gedocumenteerd in het kinddossier.
- kan de directeur, in het geval kind en/of de ouders onvoldoende meewerken om het probleem op te lossen, overgaan tot een tijdelijke schorsing van de pester. Schorsing houdt in dat een kind maximaal 3 aaneengesloten dagen de toegang tot de school geweigerd wordt; hij/zij krijgt werk mee naar huis om die dagen in ieder geval niet verder achterop te raken met de leerstof. Tijdens die drie dagen zal een gesprek moeten plaats vinden tussen de school en de ouders om een herhaling van het niet gewenste gedrag te voorkomen.

Mochten alle hiervoor genoemde maatregelen niet tot verbetering leiden, dan kan besloten worden om een kind te verwijderen. De school verplicht zich om een andere (beter voor het kind zijnde) school te zoeken. In de tussentijd zal het kind onze school nog bezoeken, maar niet in de groep worden toegelaten. De directie van de Prins Claus School kan in uiterste gevallen overgaan tot een schorsing- of verwijderingsprocedure (Zie 'Beleid CPOB - aanpak verbaal en fysiek geweld')

Hulp aan het gepeste kind

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen is het verwerken van de ervaringen van belang. Dit gebeurt d.m.v. gesprekken met een persoon die door de gepeste wordt vertrouwd, bij voorkeur de eigen leerkracht. Het is van belang ook vaste momenten van gesprek in te bouwen. Het doel: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van eerdere ervaringen.

Eventueel schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gewenst moment door het kind kan worden ingevuld. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op deze manier de gelegenheid om de traumatische ervaringen van zich af te schrijven.

Hulp aan de pester

In onze optiek heeft de pester ook recht op hulp. Hij is niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en heeft onze hulp nodig. Die hulp kan bestaan uit: een gesprek vanuit het protocol waarin duidelijk zal worden aangegeven welk gedrag wel en niet wordt geaccepteerd, een afspraak voor een vervolgesprek en welke straf zal volgen indien het pestgedrag weer voorkomt.

Pestgedrag wordt gemeld aan alle leden van het schoolteam, zodat al het personeel alert kan opletten en reageren.

Ouders van zowel de pester als het gepeste kind worden geïnformeerd. Indien nodig wordt er algemene informatie gegeven aan de ouders van de betrokken klas.

Hulp aan de meelopers

Deze zwijgende meerderheid is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht maar ook door de ouders. Als deze groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben pesters veel minder te vertellen. Deze groep is van cruciaal belang.

Hulp aan de ouders

Voor de ouders van het gepeste kind is het belangrijk dat de school laat zien dat zij ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met die ouders zal overleg zijn over de aanpak en begeleiding van hun kind.

De ouders van de pester moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind aan de hand is. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft. Zij spelen een rol in de aanpak om tot verandering te komen.

De ouders van de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er iemand gepest wordt. De ouders moeten beseffen dat de school open staat voor dit soort meldingen.

Tot slot de belangrijkste regel van het pesten. Kinderen moeten leren indien zij pesten waarnemen, zij altijd naar hun ouders of hun leerkracht kunnen en moeten gaan om het te melden. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken.

Wordt er gepest, praat er dan thuis en op school over. Houd het niet geheim.

Samengevat stappenplan met betrekking tot pesten

Preventief

1. De school- en groepsafspraken regelmatig bespreken
2. SEL-vaardigheden vanuit Kwink regelmatig inzetten

2. Indien er aanleiding toe is expliciet het pestgedrag bespreken

Repressief

1. Incidenteel pesten: gesprek met betrokken kinderen
2. Herhaald pesten: gesprek met pester en zijn/haar ouders. Afspraken vastleggen. Informatie naar directie en team.
3. Pesten duurt voort: gesprek met ouders en pester met directie. Dossier kind
4. Nog geen verbetering: mogelijke hulp zorgsysteem invoeren
5. Na dit stadium nog geen verbetering; disciplinaire maatregelen door de directie

Concrete hulpacties

Aan het gepeste kind

1. Structurele gesprekscyclus met kind en vertrouwenspersoon starten voor de duur van het pesten.
2. Vertrouwelijk gebruik van een “verwerkingsschriftje”
3. Ouders op de hoogte stellen van het pesten en de aanpak daarbij
4. In samenspraak afronden van de gesprekken
5. Indien nodig professionele hulp invoeren

Aan het pesten het kind

1. Gesprekken vanuit het protocol in bijzijn van de ouders
2. Informatie aan teamleden en alerte reacties vanuit het team
3. Probleemoplossende gesprekken, oorzaak van het pesten nagaan
4. Indien nodig gezamenlijk professionele hulp zoeken voor betrokkenen